Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των προσώπων που ζητούν άσυλο στα κράτη μέλη»

(2002/C 48/14)

Στις 6 Ιουνίου 2001, και σύμφωνα με το άρθρο 63 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του με βάση την έκθεση του εισηγητή κ. Mengozzi και του συνεισηγητή κ. Pariza Castapos στις 7 Νοεμβρίου 2001.

Κατά την 386η σύνοδο ολομέλειάς της, της 28ης Νοεμβρίου 2001, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 115 ψήφους υπέρ, μία κατά και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Εισαγωγή**

1.1. Η παρούσα πρόταση αποτελεί τμήμα σειράς προτάσεων οδηγιών — που εξετάζονται από την ΟΚΕ — με στόχο τη θέσπιση κοινού ευρωπαϊκού καθεστώτος ασύλου. Βασίζεται στην παράγραφο 14 των Συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε, με στόχο την εφαρμογή του άρθρου 63 της Συνθήκης ΕΚ.

1.2. Στόχοι της πρότασης είναι:

— θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για τις συνθήκες υποδοχής των προσώπων που ζητούν άσυλο·

— προσδιορισμός των διαφόρων συνθηκών υποδοχής ανάλογα με τα διάφορα στάδια ή τα διάφορα είδη διαδικασίας ή τις διάφορες κατηγορίες προσώπων·

— βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων υποδοχής·

— περιορισμός των δευτερογενών μετακινήσεων·

— εξασφάλιση συγκρίσιμων όρων διαβίωσης σε όλα τα κράτη μέλη για τα πρόσωπα που ζητούν άσυλο.

1.3. Κατά την προετοιμασία της πρότασης, η Επιτροπή πραγματοποίησε διαβουλεύσεις με την 'Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και με ορισμένους αρμόδιους για το θέμα αυτό μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

2. **Περίληψη της πρότασης**

2.1. Η πρόταση της Επιτροπής χωρίζεται σε οκτώ κεφάλαια.

2.2. Στο πρώτο κεφάλαιο καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής και η σημασία των εννοιών που χρησιμοποιούνται. Ιδιαίτερα:

— η οδηγία δεν εφαρμόζεται στους πολίτες της ΕΕ·

— τα άγαμα ζευγάρια τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τα έγγαμα ζευγάρια μόνο στα κράτη μέλη που αναγνωρίζουν αυτή την ίση μεταχείριση·

— αντιθέτως δεν ασκείται καμιά διάκριση σε ό,τι αφορά τα εξαρτώμενα από τους γονείς τέκνα·

— η οδηγία δεν εφαρμόζεται σε αιτήσεις χορήγησης ασύλου που υποβάλλονται στις διπλωματικές αντιπροσωπείες των κρατών μελών·

— τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν εάν θα εφαρμόσουν ή όχι την οδηγία σε σχέση με τις διατάξεις που αφορούν προστασία διαφορετική από εκείνη της σύμβασης της Γενεύης.

2.3. Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά τις γενικές διατάξεις σχετικά με τα ευεργετήματα που παρέχονται στον αιτούντα άσυλο:

— να λαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες·

— να του χορηγείται έγγραφο που να πιστοποιεί το καθεστώς του·

— να κυκλοφορεί ελεύθερα στο εσωτερικό όλης ή μέρους της εθνικής επικράτειας·

— να διαφυλάσσει την ενότητα της οικογένειάς του·

— να του χορηγείται ιατρική και ψυχολογική περίθαλψη·

— να παρέχεται σχολική εκπαίδευση στους ανήλικους·

— να έχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στην επαγγελματική κατάρτιση.

2.4. Το τρίτο και τέταρτο κεφάλαιο αφορούν τις διατάξεις για τις υλικές συνθήκες υποδοχής, με τις οποίες πρέπει να διασφαλίζεται η κατάλληλη ποιότητα του βίου και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στους αιτούντες άσυλο. Αναφέρονται συνεπώς στη στέγη και στην παροχή ιατρικής και ψυχολογικής περίθαλψης.

2.5. Στο πέμπτο κεφάλαιο απαριθμούνται οι περιπτώσεις περιορισμού ή ανάκλησης των συνθηκών υποδοχής λόγω αρνητικής συμπεριφοράς, όπως:

— εξαφάνιση χωρίς αιτία·

— ανάκληση της αίτησης χορήγησης ασύλου·

— απόκρυψη των οικονομικών πόρων·

— απειλή για την εθνική ασφάλεια·

— βίαιη συμπεριφορά.

2.6. Στο έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνονται οι διατάξεις για τα πρόσωπα με ειδικές ανάγκες, όπως οι ανήλικοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ηλικιωμένοι, οι έγκυες γυναίκες, τα θύματα κακοποίησης ή φυλετικών διακρίσεων, τα θύματα βασανιστηρίων ή βίας, οι μονογονικές οικογένειες.

2.7. Στο έβδομο και όγδοο κεφάλαιο καθορίζονται οι δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση του συστήματος υποδοχής και οι τελικές διατάξεις. Δηλαδή η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ κρατών μελών και με την Επιτροπή· ο ρόλος των τοπικών κοινοτήτων, το σύστημα προσανατολισμού, παρακολούθησης και ελέγχου σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Στην πρόταση προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη θα μεταφέρουν την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τους στόχους της παρούσας οδηγίας, συμφωνεί γενικά με το περιεχόμενό της επί του οποίου και διατυπώνει ορισμένες παρατηρήσεις, τονίζοντας ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις πρέπει να βασίζονται στις βέλτιστες πρακτικές και ότι ένα δίκαιο και ευπρεπές πρότυπο υποδοχής αποτελεί το καλύτερο μέσο για την ορθή διαδικασία ένταξης ή, για την αιτιολογημένη επιστροφή στη χώρα προέλευσης, εφόσον πληρούνται οι όροι.

3.2. Ταυτόχρονα επισημαίνει ότι τα υπό εξέταση θέματα — που επιλέγησαν βάσει της εντολής που περιλαμβάνεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999 στις παραγράφους 13, 14 και 15 — αντιμετωπίζονται υπό το φως των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εντάσσονται στο διεθνές νομικό πλαίσιο, τμήμα του οποίου αποτελούν όχι μόνο η Σύμβαση της Γενεύης και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967, αλλά και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, η διεθνής Σύμβαση για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα, η Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών και η Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.

3.3. Αν και γίνεται αναφορά σε πολλά διεθνή νομικά μέσα που εξασφαλίζουν δικαιώματα διαφόρου φύσεως, στην πρόταση οδηγίας αποφεύγεται η χρήση της λέξης «δικαιώματα» και αντικαθίσταται από διάφορες εκφράσεις όπως «ελευθερία να ...», «δυνατότητα να ...», «πρόσβαση σε ...» ή «δύνανται». Μοναδική εξαίρεση αποτελεί το κατ' επανάληψη αναφερόμενο «δικαίωμα» προσφυγής στη δικαστική αρχή. Συνεπώς ο αιτών άσυλο, εμφανίζεται ως ένα άτομο που ουσιαστικά στερείται δικαιωμάτων. Η ΟΚΕ διερωτάται κατά πόσο αυτό συμφωνεί με το προαναφερθέν διεθνές νομικό πλαίσιο.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1. Η ΟΚΕ θεωρεί προφανή την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσης οδηγίας και στις διαδικασίες για την εξέταση αιτήσεων ασύλου που αποσκοπούν σε διαφορετική προστασία από αυτή που παρέχεται από τη Σύμβαση της Γενεύης ('Αρθρο 3).

4.1.1. Είναι αναπόφευκτο ότι ο/η σύντροφος που διατηρεί σταθερή σχέση με τον αιτούντα σε ελεύθερη ένωση (άρθρο 2) αναγνωρίζεται μόνο στα κράτη μέλη, όπου εξετάζεται η αίτηση, και τα οποία εφαρμόζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ έγγαμων και άγαμων. Διαφορετικά θα προέκυπταν διακρίσεις ή αρνητικές συνέπειες κατά την εναρμόνιση των σχετικών εθνικών κανόνων.

4.2. Το σημείο για την ελεύθερη κυκλοφορία (άρθρο 7) είναι ιδιαίτερα λεπτό επειδή είναι δύσκολο να επιτευχθεί ταυτόχρονα ο σεβασμός του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος και η ικανοποίηση των απαιτήσεων για την ταχεία εξέλιξη των διαδικασιών εξέτασης των αιτήσεων ασύλου. Η ΟΚΕ εκτιμά την προσπάθεια για τη μείωση των περιορισμών ελεύθερης κυκλοφορίας βάσει των στόχων που επιδιώκονται στην οδηγία και την προσπάθεια αντιστάθμισης με παρεκκλίσεις και εγγυήσεις προσφυγής σε μια δικαστική αρχή. Ωστόσο υπάρχει ο κίνδυνος ότι παρόμοιοι περιορισμοί ενδέχεται να μειώσουν την αποτελεσματικότητα άλλων παραχωρήσεων, όπως για παράδειγμα, της πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Υποστηρίζει όμως ότι η ελεύθερη κυκλοφορία πρέπει να διασφαλίζεται σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια, εκτός δικαιολογημένων εξαιρέσεων — που δεν πρέπει να ισχύουν πέρα από ορισμένα χρονικά όρια — τις οποίες υπαγορεύει η αρμόδια για τις διαδικασίες αρχή.

4.3. Είναι προφανές το ηθικό και υλικό πλεονέκτημα που προκύπτει — είτε για το κράτος υποδοχής είτε για τους αιτούντες άσυλο — από την δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας (άρθρο 13). Η περίοδος των έξι μηνών, πέραν της οποίας δεν είναι δυνατή η άρνηση της εν λόγω πρόσβασης, κρίνεται επαρκής,

έστω και εάν η αρνητική μορφή αφήνει να εννοηθεί η ύπαρξη αντιδράσεων για την παραχώρηση αυτού του δικαιώματος όπως το θεωρεί η ΟΚΕ. Για το λόγο αυτό η γενικότητα της διατύπωσης του άρθρου 14 και η ευχέρεια που δίνεται στα κράτη μέλη για την θέσπιση των κανόνων δημιουργούν ερωτηματικά. Θα έπρεπε τουλάχιστον να διευκρινιστεί ότι η εν λόγω πρόσβαση αφορά τόσο την ανεξάρτητη μορφή εργασίας όσο και την εξαρτημένη και ότι στην τελευταία περίπτωση τα δικαιώματα και οι απολαβές εξισούνται με τα αντίστοιχα του εργαζομένου υπηκόου του κράτους. Η παρεμβολή εμποδίων και ο περιορισμός της πρόσβασης στην εργασία έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παράνομης εργασίας.

4.3.1. Παρομοίως η πρόταση οδηγίας ορίζει όριο έξι μηνών για την πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 14) που είναι θεμελιώδης για την επιτάχυνση της ένταξης. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το όριο αυτό, λογικό όσον αφορά την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δεν είναι κατάλληλο στην περίπτωση της επαγγελματικής κατάρτισης. Η κατάρτιση πρέπει να παρέχεται όσο το δυνατόν ευρύτερα στους πολίτες τρίτων χωρών που τελούν υπό την αιγίδα κράτους μέλους. Η εκτίμηση αυτή οφείλεται σε δύο λόγους. Πριν απ' όλα, όποια κι αν είναι η κατάρτιση που παρέχεται στα πρόσωπα αυτά θα έχει θετικές συνέπειες για την ανάπτυξη της χώρας προέλευσης στην περίπτωση που επιστρέψουν σε αυτή. Δεν πρέπει να λησμονείται η δέσμευση της κοινοτικής πολιτικής για την μετανάστευση υπέρ της κοινής ανάπτυξης και της κινητικότητας προκειμένου οι χώρες προέλευσης να αποκτήσουν άτομα με κατάρτιση. Κατά δεύτερο λόγο, στην περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά παραμείνουν στο κράτος μέλος, θα διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας λόγω της κατάρτισης που θα έχουν αποκτήσει.

4.3.2. Τα ίδια αυτά κριτήρια, που η ΟΚΕ θεωρεί στοιχεία υπέρ της παροχής κατάρτισης στους αιτούντες άσυλο, μπορούν να επεκταθούν και σε άλλους εκπαιδευτικούς τομείς, όπως η γλώσσα, η γνώση της κοινωνίας της χώρας υποδοχής και των θεσμών της κ.λπ. Είναι συνεπώς σκόπιμο η πρόταση οδηγίας να συμπεριλάβει μία παράγραφο για την εκπαίδευση ώστε να φαίνεται η υποχρέωση του κράτους μέλους να παρέχει δυνατότητες εκπαίδευσης από την αρχή της διαδικασίας υποδοχής.

4.3.3. Για το λόγο αυτό, πρέπει να μνημονευθεί ότι η κοινοτική πρωτοβουλία για την ισότητα των ευκαιριών (Equal) κάνει σαφή αναφορά στους αιτούντες άσυλο στο πλαίσιο της ενεργού και προληπτικής πολιτικής για την απασχόληση και της πολιτικής για την καταπολέμηση των διακρίσεων και της ισότητας των ευκαιριών.

4.4. Οι αναφορές για τον καθορισμό των υλικών συνθηκών υποδοχής (άρθρα 15-19) απορρέουν κυρίως τόσο από το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα, όσο και από τον Χάρτη Θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Παγκόσμιας Διακήρυξης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι συνθήκες αυτές πρέπει να διασφαλίζουν βιοτικό επίπεδο κατάλληλο για την υγεία και την ευημερία των αιτούντων άσυλο και των μελών της οικογενείας τους, το διαχωρισμό ανδρών και γυναικών διαφυλάσσοντας όμως την ενότητα της οικογένειας, την εκπαίδευση των ανηλίκων, την εκτίμηση των ειδικών απαιτήσεων των ηλικιωμένων, των παιδιών και των μειονεκτούντων ατόμων, τη δυνατότητα άσκησης σε κατάλληλο χώρο των θρησκευτικών τους καθηκόντων και άσκησης πολιτιστικών δραστηριοτήτων με τις ίδιες συνθήκες ελευθερίας που ισχύουν για τους πολίτες της χώρας ([1]).

4.4.1. Η παραμονή στα κέντρα υποδοχής πρέπει να είναι η συντομότερη δυνατή — ειδικότερα επειδή τα κέντρα υποδοχής μοιάζουν με κρατητήρια — και να αντικαθίσταται από άλλες εναλλακτικές και φυσιολογικές μορφές στέγασης. Κατά τη διάρκεια όμως της περιόδου παραμονής στα κέντρα αυτά είναι πολύ σημαντική η συμμετοχή των φιλοξενούμενων στη διαχείριση του κέντρου και η δυνατότητα προσφυγής σε ανεξάρτητη αρχή που να εγγυάται την προστασία σε περίπτωση παραβίασης των ατομικών δικαιωμάτων.

4.4.2. Η συσσώρευση και η φύση των βοηθημάτων (χρηματικά, σε είδος, δελτία) είναι βασική επειδή είναι καθοριστικής σημασίας για το επίπεδο της ποιότητας του βίου των αιτούντων άσυλο, και δεν θα πρέπει να διαφέρει πολύ από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Ωστόσο, η ΟΚΕ γνωρίζει ότι οι διαφορές αυτές, που δεν δικαιολογούνται πάντα από το διαφορετικό κόστος ζωής και τις διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες, υπάρχουν και ότι το σύστημα προσανατολισμού, παρακολούθησης και ελέγχου, που προβλέπεται στο άρθρο 30 δεν επαρκεί ώστε οι αιτούντες άσυλο να απολάβουν σε όλα τα κράτη μέλη τις ίδιες υλικές συνθήκες υποδοχής. Απαιτείται ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης στο οποίο να συμμετέχει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, οι ΜΚΟ και οι ενδιαφερόμενοι κοινωνικοί φορείς για τα θέματα που άπτονται της εργασίας. Κάθε χρόνο τα αποτελέσματα των ελέγχων πρέπει να διαβιβάζονται στην Επιτροπή.

4.4.2.1. Σχετικά με το πραγματικό ύψος των βοηθημάτων, η ΟΚΕ θεωρεί ότι δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός ότι πρέπει απλώς να επαρκεί ώστε να μην περιέρχονται τα άτομα σε κατάσταση ένδειας. Κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθεί ότι το βοήθημα καθορίζεται με βάση την ελάχιστη σύνταξη των κοινωνικών ασφαλίσεων και, όπου δεν υπάρχει, να είναι ανάλογο του επιδόματος που χορηγεί παρεμφερές ίδρυμα. Οπωσδήποτε, όταν χορηγούνται με διαφορετικές μορφές στους αιτούντες άσυλο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των ευεργετημάτων των οποίων απολαύουν οι πολίτες των κρατών μελών.

([1]) Άρθρο 4 της Σύμβασης της Γενεύης: «Θρησκεία — Τα συμβαλλόμενα κράτη χορηγούν, εντός της επικράτειάς τους, στους πρόσφυγες την ίδια ευνοϊκή μεταχείριση που χορηγούν στους πολίτες τους όσον αφορά την ελευθερία άσκησης των θρησκευτικών καθηκόντων και την ελευθερία θρησκευτικής εκπαίδευσης των τέκνων τους».

4.4.2.2. Η χρήση δελτίων αντί χρηματικών βοηθημάτων έχει δημιουργήσει έντονες αντιδράσεις σε ορισμένες χώρες λόγω των δυσκολιών που προκαλεί στους αιτούντες άσυλο και επειδή δημιουργεί άσκοπη διαφοροποίηση σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι στην πρόταση οδηγίας δεν πρέπει να προβλέπεται η χρήση δελτίων.

4.5. 'Οσον αφορά την ιατρική και ψυχολογική περίθαλψη (άρθρα 20-21), η ΟΚΕ κρίνει ότι δεν αιτιολογείται διαφορά στις παροχές σύμφωνα με τη διάταξη που έχει εγκριθεί και η οποία ορίζει ότι πρέπει να διασφαλιστεί σε όλους η βασική ιατρική περίθαλψη.

4.6. Το σχήμα που αναφέρεται στο άρθρο 22 σχετικά με τον περιορισμό ή την ανάκληση των συνθηκών υποδοχής δεν είναι λογικό ούτε ανταποκρίνεται στο σκοπό της οδηγίας. Πράγματι, εάν ο αιτών άσυλο:

— ανακαλέσει την αίτησή του, δεν εμπίπτει πλέον στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής·

— θεωρείται ως απειλή για την εθνική ασφάλεια ή υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι έχει διαπράξει έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, εμπίπτει στην αρμοδιότητα της δικαστικής αρχής ή πρέπει να υπάρχει λόγος ανάκλησης των συνθηκών υποδοχής στην περίπτωση που δεν εμπίπτει στη δικαιοδοσία της χώρας υποδοχής·

— εξαφανίζεται για πάνω από 30 ημέρες ή δεν συμμορφώνεται με την υποχρέωση να παραμείνει σε συγκεκριμένο τόπο, αξιολογούνται οι αιτίες παρόμοιας συμπεριφοράς και, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει να αποφασίσει εάν θα συνεχίσει τη διαδικασία υποδοχής ή θα την σταματήσει, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν είναι αρμόζον να περιορίζονται οι συνθήκες υποδοχής που ακόμα και στην οδηγία χαρακτηρίζονται ως ελάχιστες.

4.6.1. Η μόνη περίπτωση κατά την οποία μπορούν να περιοριστούν οι συνθήκες υποδοχής είναι όταν ο αιτών άσυλο έχει αποκρύψει τις οικονομικές του δυνατότητες, για τον απλό λόγο ότι μπορεί να φροντίζει εν όλω ή εν μέρει για τον εαυτό του. Η βασική ιατρική περίθαλψη ωστόσο, προς το συμφέρον της χώρας υποδοχής, πρέπει να διασφαλιστεί γενικά και όχι μόνο σε επείγουσες περιπτώσεις.

4.7. Η ΟΚΕ κρίνει ικανοποιητικό το κεφάλαιο για τις διατάξεις σχετικά με τα άτομα με ειδικές ανάγκες (άρθρα 23-26) κυρίως όσον αφορά τα προβλήματα των παιδιών, των μόνων γυναικών, των θυμάτων βασανιστηρίων και βίαιης συμπεριφοράς και των μειονεκτούντων ατόμων.

4.8. Για την υλοποίηση των στόχων της οδηγίας είναι ιδιαίτερα σημαντικά τα μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος υποδοχής (άρθρα 27-31), που ανατίθενται στα κράτη μέλη, όπως:

— ο καθορισμός εθνικού σημείου επαφής για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών·

— η περιοδική ενημέρωση της Επιτροπής για τα στοιχεία που αφορούν τους αιτούντες άσυλο·

— ο συντονισμός με τους ενδιαφερόμενους ΜΚΟ, προκειμένου να ασκήσουν όσο το δυνατό καλύτερα το λειτούργημά τους·

— η ανάληψη, από κοινού με τις τοπικές αρχές, πρωτοβουλιών που να αποτρέπουν πράξεις ρατσισμού, ξενοφοβίας και διακρίσεων λόγω φύλου, η ενδεχομένως, λόγω θρησκείας·

— η παρακολούθηση της ποιότητας των συνθηκών υποδοχής·

— η κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού που έρχεται σε επαφή με τους αιτούντες άσυλο καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών.

Ιδιαίτερα για τις τρεις τελευταίες πτυχές, η ΟΚΕ θεωρεί σημαντική τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων ΜΚΟ και των κοινωνικών εταίρων.

5. **Συμπεράσματα**

5.1. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι, παρά τις καλές προθέσεις για την επίσπευση των διαδικασιών υποδοχής, ο χρόνος λήψεως των αποφάσεων από τις αρμόδιες αρχές, σε διάφορες χώρες, διαρκεί μήνες και σε πολλές περιπτώσεις υπερβαίνει κατά πολύ το έτος. Είναι επιθυμητό η συνολική αναθεώρηση του θέματος της μετανάστευσης και του ασύλου — που διεξάγεται με βάση τις υποδείξεις του Συμβουλίου του Τάμπερε — στο πλαίσιο της τηρήσεως των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μιας Ευρωπαϊκής 'Ενωσης που είναι ανοικτή προς τον υπόλοιπο κόσμο, να οδηγήσει στην μείωση του αριθμού των αιτήσεων ασύλου. Η διαδικασία όμως αυτή απαιτεί χρόνο και θα πρέπει να ξεπεράσει τις υφιστάμενες πολιτιστικές αντιδράσεις.

5.2. Καλό θα είναι όσοι — μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου — προσπαθούν να αποφύγουν την καταστολή και την εκδίωξη, να μη παραμένουν για μεγάλες χρονικές περιόδους σε κατάσταση αναστολής των δικαιωμάτων τους, ειδικά από τη στιγμή που εισέρχονται στη χώρα υποδοχής.

5.3. Για τούτο η ΟΚΕ ζητά όλες οι δυνατότητες και οι παραχωρήσεις, που προβλέπονται στην πρόταση οδηγίας για τους αιτούντες άσυλο, να καταστούν σαφή δικαιώματα, διευκρινίζοντας το χρόνο και τα κίνητρα που για διοικητικούς λόγους κρίνονται ως εξαιρέσεις. Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί επίσης υπόσταση στο μοναδικό αναγνωρισμένο δικαίωμα, το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη.

5.4. Τέλος, η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ένα καλό σύστημα υποδοχής δεν εξαρτάται μόνο από τις υλικές συνθήκες και την αποτελεσματική οργάνωση, αλλά και από τη θετική στάση της κοινής γνώμης, που πρέπει να είναι κατάλληλα ενημερωμένη και προετοιμασμένη και να γνωρίζει τους λόγους των αιτούντων άσυλο, προκειμένου να αναπτυχθεί κλίμα κατανόησης.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση ρύθμισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 577/98 του Συμβουλίου για τη διενέργεια δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα»

(2002/C 48/15)

Στις 2 Ιουλίου 2001 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Δικαιώματα του Πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότηση του ομόφωνα στις 7 Νοεμβρίου 2001. Ο μόνος εισηγητής ήταν ο κ. Σκλαβούνος.

Κατά την 386η σύνοδο ολομέλειάς της, της 28ης και 29ης Νοεμβρίου 2001 (συνεδρίαση της 28ης Νοεμβρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, υιοθέτησε με 117 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Εισαγωγή**

1.1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 577/98 του Συμβουλίου για τη διενέργεια δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα ορίζει τις βασικές διατάξεις για μια δειγματοληπτική έρευνα εργατικού δυναμικού, σχεδιασμένη ώστε να παρέχει συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία για το επίπεδο, τη διάρθρωση και την εξέλιξη της απασχόλησης και της ανεργίας στα κράτη μέλη.

1.2. Λόγω της δυσκολίας διενέργειας συνεχούς έρευνας εργατικού δυναμικού την ίδια ημερομηνία σε όλα τα κράτη μέλη, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 577/1998 του Συμβουλίου προβλέπει στο άρθρο 1, παράγραφος (2), ότι «τα κράτη μέλη που δεν είναι σε θέση να διενεργούν συνεχή έρευνα επιτρέπεται να πραγματοποιούν μόνο μία ετήσια έρευνα την άνοιξη».

1.3. Στην έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή του κανονισμού [1], που εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2001, ένα συμπέρασμα ήταν ότι συνεχής έρευνα πραγματοποιείται μόνο σε 10 κράτη μέλη της ΕΕ.

1.3.1. Ένα άλλο συμπέρασμα, όταν εγκρίθηκε ο κανονισμός, ήταν ότι τα κράτη μέλη για τα οποία η μετάβαση παρουσιάζει τεχνικά ή πολιτικά προβλήματα εκμεταλλεύονται το γεγονός ότι δεν προβλέπεται υποχρέωση των κρατών μελών να μεταβούν σε σχετική έρευνα. Εφόσον ένα κράτος μέλος στο οποίο αναλογεί σημαντικό μέρος της απασχόλησης της ΕΕ δεν διενεργεί σχετική έρευνα, οι προσπάθειες που καταβάλλουν τα άλλα κράτη μέλη υποβαθμίζονται απαράδεκτα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

[1] Έκθεση της Επιτροπής στο ΕΚ και το Συμβούλιο με θέμα «Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ. 577/98 για τη διενέργεια δειγματοληπτικής έρευνας εργατικού δυναμικού στην Κοινότητα», COM(2000) 895 τελικό.